

Aeshna affinis – żagnica południowa

Gatunek stale obecny w obszarze śródziemnomorskim, rzadki w większości obszaru iberyjskiego i północnej Afryki. Gorące lata spowodowały napływ tego gatunku na północ.

W Polsce od początku lat 90. XX wieku bardzo wzrosła liczba stwierdzeń, z których wiele dotyczy już stanowisk rodzimych populacji, chociaż brak jest na razie danych z północnej Polski.

Przez niedoświadczonych obserwatorów żagnica południowa może być mylona z żagnicą jesienną *Aeshna mixta*. Jednak zwykle pojawia się wcześniej, od czerwca do sierpnia. Poza tym występuje z reguły (choć nie zawsze) w innym siedlisku. Preferuje drobne zbiorniki astatyczne, które choć częściowo wysychają w ciągu lata i porośnięte są niskimi szuwarami i krzewami. Często obserwuje się samce patrolujące nisko nad osłoniętymi od wiatru, nagrzanymi i wysychającymi obszarami wodno-błotnymi, z mozaiką odsłoniętego wilgotnego dna oraz łąnów turzyc, skrzypów, sitów i ponikła. W oczy rzucają się ich jaskrawe barwy, szczególnie żywo niebieskie oczy i odwłok samców.

Samiec żagnicy południowej *Aeshna affinis* w locie nad zbiornikiem zapadliskowym w Mikulczycach, na którym gatunek jest obserwowany od roku 2006 (fot. Alicja Miszta).

IDENTYFIKACJA

Cechy ogólne

Całkowita długość ciała osobników wynosi 57-66mm, samego odwłoka 39-49mm. Rozmiary i budowa jak u *A. mixta*, ale u samców brakuje żółtego znaku w kształcie litery T na grzbiecie drugiego segmentu odwłoka. Boki tułowia są zielonożółte, u samców z niebieskim nalotem, najbardziej zaznaczonym w górnej części. Na tym tle wzdłuż szwów biegną wyraźne, cienkie, czarne linie. W części przedniej tułowia, na brązowym tle, krótki zielony pasek przedramienny. Niebieskie plamy na odwłoku samców są jaśniejsze i bardziej rozległe niż u *A. mixta*. Najbardziej wyróżniające są środkowe pary plam na segmencie 3-7 i całkowicie niebieski segment 2 z charakterystycznym ciemnym znakiem w kształcie maski. Zielonkawe lub żółto zabarwione samice (i młode samce) także wydają się jaśniejsze i bledsze niż u *A. mixta*. Zdarza się, że samice ubarwione są podobnie do samców.

Cechy szczegółowe

Górne przydatki samców (cerci), oglądane z boku, mają tępy ząb na spodzie przy podstawie, w przeciwieństwie do samców *A. mixta*. Przydatki samic *A. affinis* są krótsze niż długość 9 i 10 segmentu razem, u *A. mixta* wyraźnie dłuższe .

Zachowanie

W najcieplejszej porze dnia terytorialne samce wytrwale patrolują niewielki obszar, chętnie nad turzycami czy inną niską roślinnością. Latają dość nisko, przeciętnie na wysokości klatki piersiowej obserwatora, często przysiadając. Nierzadko są liczne, a ich agresywność uzależniona jest od zagęszczenia. Jest to jedyny gatunek z rodzaju *Aeshna* składający jaja zwykle w tandemie, i to w wysychających miejscach, bezpośrednio w już odsłonięte, ale jeszcze mokre osady denne pomiędzy roślinnością. Rozwój larw trwa jeden rok..

Żagnice południowe mogą występować na żerowiskach wspólnie z żagnicą jesienną i oddalać się od wody do kompleksów leśnych.

samiec *Aeshna affinis* - widok z boku (fot. Piotr Cuber)

samiec *Aeshna affinis* - widok z góry oraz przydatki z charakterystycznym zębem (fot. Alicja Miszta)

samica *Aeshna affinis* ubarwiona jak samiec (fot. Bogusław Daraż)

samica *Aeshna affinis* o ubarwieniu typowym (fot. Adam Kuńka)

tandem *Aeshna affinis* - składanie jaj (fot. Adam Kuńka)